

Тема: Просте ускладнене речення

Мета: актуалізувати знання учнів про просте ускладнене речення

ОПРАЦЮВАТИ

https://www.youtube.com/watch?v=rWHutLcz7Eg&ab_channel=%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%97%D0%9D%D0%9E

<https://www.youtube.com/watch?v=v6er7DfgHjY>

ПІДСУМУЄМО

Відокремлені члени речення.

Відокремлення — це виділення одного із членів речення у вимові за допомогою інтонації, а на письмі з обох боків за допомогою ком (найчастіше), рідше — тире. Відокремлюються тільки другорядні члени речення.

Відокремлені означення

Відокремлення означень залежить від способу їх вираження, місця в реченні, а також від способу вираження того члена речення, до якого означення належить.

Поширені означення відокремлюються, якщо:

- *стоять після означуваного слова, вираженого іменником:* За вікном спить ніч, в темне небо загорнена, зорями прихорошена.
- *стосуються особового займенника:* З природи мовчазна, вона залюбки слухала веселу бесіду.
- *стоять перед означуваним словом і мають відтінок причини*
- *стоять перед означуваним словом, вираженим іменником, але відірвані від нього іншими словами:* Налита сонцем і вітрами, хлюпоче веслами весна.

Зверніть увагу! Найчастіше означення відокремлюються тоді, коли вони виражені дієприкметниковим та прикметниковим зворотами і стоять після означуваного слова

Відокремлені обставини

Відокремлюються обставини, якщо вони:

- *виражені дієприслівниковим зворотом у будь-якій частині речення:* Сторож, несучи сніданок, стукнув дверима.

- виражені одиничним дієприслівником і означають додаткову дію, причину, час, умову дії (якщо стоять перед присудком): Повечерявши, полягали спати.

- мають прийменники незважаючи на, починаючи з, кінчаючи: Сікач, незважаючи на свою чималу вагу й короткі ноги, дуже прудко бігає.

Комами не відокремлюються:

- одиничні дієприслівники, що означають спосіб дії і своїм значенням близькі до прислівника: Я був молодий, здоровий і міг працювати не втомлюючись.

- обставини перед неповторюваними сполучниками і, та = і, або, чи, які з'єднують дві відокремлені обставини, виражені дієприслівниками або дієприслівниковими зворотами: Хвилюючись і все ще не отямившись, солдат розповідав про себе.

- дієприслівникові звороти фразеологічного типу: Говорити не переводячи руху. Бігти не чуючи ніг. Тікати не пам'ятаючи себе.

Зверніть увагу! Обставини з прийменниками **внаслідок, залежно від, у зв'язку з, згідно з, завдяки, відповідно до, на відміну від** можуть відокремлюватися або не відокремлюватися залежно від ролі в реченні або бажання автора: Отруйні опеньки, на відміну від їстівних, не мають на своїй ніжці білого кільця.

Вставні конструкції

Вставними є такі конструкції, за допомоги яких мовець виражає своє ставлення до висловленої ним думки. Вставними можуть бути слова, словосполучення й речення. Вони відрізняються між собою лише обсягом, ступенем поширеності й структурою.

Доповнити текст і записати

Моя така маленька Батьківщина

Ти – не місто-герой, ти – не перша і навіть не друга столиця України, і згадують тебе останнім часом тільки у військових хроніках та стрічках нових із зони АТО. Та ти – моя Батьківщина. На твоїх стежках я, і
....., зробив перші кроки, ; на фоні твоїх будинків я вперше побачив небо,

Я люблю тебе, моє село. Я люблю тебе, по-перше, за те, що

.....

По-друге,

Крім того,

Отже (безумовно \ безперечно \ без сумніву \ дійсно),

Ти ж моя частинка, ти ж мій дім.

Моя маленька, непомітна на карті світу б^атьківщина.

Д\3:

https://zno.osvita.ua/ukrainian/tag-zvertannja_vstavni_slova_slovspoluchennja_rechemja/